

GÖYƏRCİN

ISSN-0207-4710
2012-ci il

7

QURBAĞA LIBASLI GÖZƏL

ISSN-0207-4710
2012-ci il

TƏRCÜMƏ EDİB İŞLƏYƏNİ:

Rəfiq YUSİFOĞLU

RƏSSAMLAR:

Afər

İlqar

Leyla

Aytən

Kübra

QURBAĞA LİBASLI GÖZƏL

Bakı - 2012

QUŞ QANADINDA GƏLƏN KNYAZ

Birma nağılı

Kentinq şəhərinin hakimi dünyasını dəyişdi. Onun varisi olmadığı üçün ölkə başsız qaldı. Bir hərçi- mərclik yarandı ki, gəl göresən. Ölkənin səliqə-səhmanı tamam pozuldu. Adamlar bir-biri ilə dalaşmağa başladılar. Özlərinə yeni başçı seçə bilmədilər ki, bilmədilər.

Həmin vaxt Birman cənubunda bir çoban yaşayırdı. O, çox cavan və kasıb idi. Özgələrin inəklərini otarmaqla bir təhər öz başını dolandırırdı. Hər gün o özü ilə gətirdiyi çörəyin qırıntılarını quşlara səpirdi. Özü ac olsa belə quşların payını kəsmirdi. Elə ona görə də hər gün onun dövrəsində quşlar qanad çalıb uçuşurdular.

Bir dəfə həmin quşlardan biri Kentinq şəhərinin üstü ilə uçurdu. İnsanların dilini bilən bu tutuquşu öyrəndi ki, bu şəhərin adamları özlərinə başçı axtarırlar. O uçub geri qayıdanda qanadlı dostlarına gördüklərini danışdı. Birdən qarğanın ağlına qərribə bir fikir gəldi və dedi:

- Bizim çoban yaxşı adamdı. Gəlin onu Kentinq şəhərinin knyazı eləyək. Əvəzində o da bizə çoxlu-çoxlu dən verər və bizim himayədarımız olar.

Quşlar uçub çobanın yanına gəldilər. Qarğa dedi:

- Çoban, ay çoban, sən knyaz olmaq istəyirsən?

Çoban dərindən ah çəkib dedi:

- Kim knyaz olmaq istəməz?

- Elə isə yekə bir zənbil toxuyub içinə gir. Qalanı ilə sənin işin olmasın.

Çoban özü boyda bir zənbil toxuyub onun içinə girdi. Müxtəlif quşlar dəstə ilə uçub gəldilər və həmin zənbili dimdiklərində götürüb Kentinq şəhərinə sarı uçuşa başladılar. Tutuquşu qabaqda uçur, quşlara bələdçilik edirdi. Knyaz sarayının üstündən uçanda tutuquşu dedi:

- Ey çoban, səni indi birbaşa knyaz sarayında yerə qoyacayıq. Ancaq hökmdarlıq edəndə köhnə dostlarını unutmayasan ha!

Çoban cavab verməyə imkan tapmamış quşlar yekə zənbili düz knyazın hakimlik taxtının üstünə qoyub uçub gəldilər.

Bunu görən şəhər sakinləri zənbili dövrəyə aldılar. Baxıb gördülər ki, onun içində cavan bir oğlan var. Adamlar dedilər ki, bu bizim gözlədiyimiz knyazdır, göydən düz hakimiyyət taxtının üstünə enib.

Bütün şəhər sakinləri axışib gəldilər və onun şərəfinə ziyafət təşkil etdilər.

Çobanın ölkəni yaxşı, ya pis idarə etməsini heç kəs xatırlamır. Ancaq o, knyaz seçildəndən sonra hamı öz işi ilə məşğul olmağa başladı.

Quşlar da əvvəlcə pis yaşamırdılar. Onlara hər gün dən səpirdilər. Ancaq bir az keçəndən sonra knyaz öz qanadlı

dostlarını unutdu. Quşların dən payı kəsildi. Onları acından ölmək təhlükəsi gözlədi.

Quşların başçıları qəzəbləndi. Onların qərarı qəti idi: «Knyaz bizi unudub. Onu cəzaladmaq lazımdır».

Quşlar hiyləgər tutuquşunu çobanın yanına göndərdilər. O, saraya uçub knyaza dedi:

- Şöhrətli knyaz, bu ölkə çox bala-cadır. Sənə daha böyük ölkələr idarə etmək, knyazlıq yox, krallıq yaraşır. Gəl səni elə ölkələrdən birinə aparaq.

Bu təklif çobanın ağlına batdı. Vərdövlət, hakimiyyət hərisliyi ona güc gəldi.

Çoban həmin zənbilin içinə girdi. Quşlar yenə də dəstə ilə uçub gəldilər. Zənbili dimdiklərində qaldırıb uçdular, uçdular, axır ki, çobanı gətirib mal-qara otardığı kövsənə tulladılar.

Çobanın huşu başından çıxdı. Handan-hana özünə gəlib ətrafa baxanda gördü ki, lələ köçüb, yurdu qalıb. Onun vaxtilə otardığı mal-qaranı indi başqa çoban otarırdı.

Çoban dərindən bir ah çəkib ondan kənar uçan qanadlı dostlarının arxasınca baxdı. Başa düşdü ki, öz vəfasızlığının cəzasını alır. Neyləmək olar, başqa bir çarə yox idi. Çoban yenə çobanlıqını eləməyə başladı.

QARAĞAT YEYƏN GÖZƏL

Macar nağılı

Kasıb bir qadının gözəl bir qızı var idi. O, qarağatdan başqa heç nə yeyə bilmirdi. Bir dəfə pulu qurtardığı üçün ana öz qızına qarağat ala bilmədi. O, çox narahat idi. Düşünürdü ki, öz qızını ölümün pəncəsindən necə xilas etsin?

Çarəsiz qadın bir məbədin həyətinə girdi. Gizlicə bir zənbil qarağat yıgdi. Onu aparmaq istəyəndə rahib qışqırdı:

- Ey, sən nə iş görürsən?

Qadın utandığından qıpqırmızı qızardı və hər şeyi olduğu kimi rahibə danışdı.

Rahib dedi:

- Sən kasıb bir qadınsan. Qızını gətir bizim məbəddə yaşasın. Burada o, istədiyi qədər qarağat yeyə bilər.

Kasıb qadının razılaşmaqdan başqa bir çarəsi qalmadı. Onun qarağat yeyən qızı məbəddə yaşamağa başladı...

Bir gün ölkə kralının üç oğlu ovdan qayıdarkən məbədin pəncərəsindən baxan qızı gördülər. Onlar qıza vuruldular və bərk mübahisə eləməyə başladılar. Hər biri dedi ki, bu qız mənim olmalıdır.

Səse rahib gəldi. Məsələdən xəbərdar olanda qıza acığı tutdu. Dua oxuyub onu qızıl bir kərtənkəyə çevirdi...

Aradan xeyli vaxt keçdi. Kralın arvadı öldü. O, taxt-tacını oğlarından birinə vermək istəyirdi. Onları yanına çağırıb dedi:

-Sizin hər biriniz bir-birinizdən ağıllısınız. Kim mənim üç şərtimi yerinə yetirə bilsə, krallığı ona təhvil verəcəm.

Birinci şərt belə idi:

- Mənə eni ilə uzunluq bərabər olan elə

bir gözəl don tapıb gətirin ki, o paltar nişan üzüyünün içindən asanlıqla keçə bilsin.

Oğlanlar yola düşüb üç yol ayrıcına rast gəldilər. Gözəl, yaraşlıq yolları böyük qardaşlar seçdilər. Tikanlı, kol-koslu yol isə kiçik qardaşa qaldı.

Böyük qardaşların həyəsi gözəl bir şəhərə gedib çıxdılar və seçib-bəyəndikləri gözəl donlardan alıb evə qayıtdılar. Kiçik qardaş isə bir daş körpünün üstünə çıxdı. Fikirləşdi ki, atamın arzusunu çətin ki, yerinə yetirə bilim.

Elə bu vaxt onun gözləri qızılı rəngli kərtənkəyə çataşdı. Kərtənkəyə dilə gəlib dedi:

- Ay oğlan, nə xəyala getmişən?

Oğlan başına gələnəri danışdı. Kərtənkəyə hörmüçəklərdən xahiş etdi ki, bu ölçüdə gözəl bir paltar toxusunlar.

Don hazır olan kimi kiçik qardaş kərtənkəyə təşəkkürünü bildirib evlərinə qayıtdı. Böyük qardaşların aldığı donlar gözəl olsa da, onların heç biri nişan üzüyünün içindən keçmədi. Kiçik oğlanın gətirdiyi don isə üzüyün içindən asanlıqla keçdi.

Ata oğlanlarına dedi ki, indi gedib elə bir qızıl qoz alıb gətirin ki, içindən bir kiçik çıxsın. Elə bir kiçik ki, hürəndə səsi dörd yana yayılsın.

Kiçik qardaş bu dəfə də kərtənkəyənin yanına getdi. Kərtənkəyə ona bir qızıl qoz verib dedi ki, bunu cibinə qoy və evə qayıt.

Oğlan evə qayıdanda atası ona dedi:

- Hə, yəqin ki, sən də o biri qardaşların kimi əliboş qayıtmısan?

Kiçik qardaş qozu cibindən çıxarıb stolun

üstünə qoyan kimi, o paralandı və içindən balaca, bapbalaca bir kiçük çıxdı. Qızıl rəngli kiçük elə bərkdən hürürdü ki, adam lap heyretə gəlirdi.

Ata oğlanlarına üçüncü şərtini söylədi:

- Gedin özünü həyat yoldaşı axtarın. Kimin gətirdiyi gəlin daha gözəl olsa, hakimiyyəti ona verəcəm.

Qardaşlar özlərinə arvad almaq üçün yola düşdülər. Kiçik qardaş yenə gəzə-gəzə gəlib həmin daş körpünün üstünə çıxdı. O, nə edəcəyini bilmirdi.

Yenə də kərtənkəyə onun yanına gəlib dərini soruşdu. Oğlan kefsiz halda dedi ki, eh, dostum, bu dəfə yəqin ki, sən mənə kömək eləyə bilməyəcəksən. Dünyanın ən gözəl qızını axı mən hardan tapım?

Kərtənkəyə dedi:

-Ay oğlan, sən məni götürüb bu körpüyə çırp.

Oğlan dedi:

- Yox, mən bunu eləyə bilmərəm. Çünki sən mənə çox yaxşılıqlar eləmişən.

Kərtənkəyənin təkidindən sonra oğlan çar-naçar kərtənkəyəni divara çırpdı. Birdən möcüzə baş verdi. Daşlara çırpılan kərtənkəyə dünya gözəlinə çevrildi.

Oğlanın çaşdığını görən qız gülümsündü:

- Hə, məni tanımadınmı? Mən məbəddə gördüyün həmin qızam. Mən səninem. Bizi ancaq ölüm ayıra bilər.

Oğlan bərk sevindi. Onlar əl-ələ tutub evə qayıtdılar. Böyük qardaşlar da öz gəlinləri ilə gəlib çıxdılar.

Kral kiçik oğlunun gətirdiyi gəlinə baxan kimi öz qərarını verdi:

- Kral olmağa daha çox mənim kiçik oğlum layiqdir. O, öz fərasəti ilə bunu sübut elədi.

Qardaşlar da sevindilər. Onlar xoşbəxt həyat sürməyə başladılar.

Rəssam
Afər

QARAĞAT YEYƏN GÖZƏL

Macar nağılı

Kasıb bir qadının gözəl bir qızı var idi. O, qarağatdan başqa heç nə yeyə bilmirdi. Bir dəfə pulu qurtardığı üçün ana öz qızına qarağat ala bilmədi. O, çox narahat idi. Düşünürdü ki, öz qızını ölümün pəncəsindən necə xilas etsin?

Çarəsiz qadın bir məbədin həyətinə girdi. Gizlicə bir zənbil qarağat yıgdi. Onu aparmaq istəyəndə rahib qışqırdı:

- Ey, sən nə iş görürsən?

Qadın utandığından qıpqırmızı qızardı və hər şeyi olduğu kimi rahibə danışdı.

Rahib dedi:

- Sən kasıb bir qadınsan. Qızını gətir bizim məbəddə yaşasın. Burada o, istədiyi qədər qarağat yeyə bilər.

Kasıb qadının razılaşmaqdan başqa bir çarəsi qalmadı. Onun qarağat yeyən qızı məbəddə yaşamağa başladı...

Bir gün ölkə kralının üç oğlu ovdan qayıdarkən məbədin pəncərəsindən baxan qızı gördülər. Onlar qıza vuruldular və bərk mübahisə eləməyə başladılar. Hər biri dedi ki, bu qız mənim olmalıdır.

Səse rahib gəldi. Məsələdən xəbərdar olanda qıza acığı tutdu. Dua oxuyub onu qızıl bir kərtənkəyə çevirdi...

Aradan xeyli vaxt keçdi. Kralın arvadı öldü. O, taxt-tacını oğlarından birinə vermək istəyirdi. Onları yanına çağırıb dedi:

-Sizin hər biriniz bir-birinizdən ağıllısınız. Kim mənim üç şərtimi yerinə yetirə bilsə, krallığı ona təhvil verəcəm.

Birinci şərt belə idi:

- Mənə eni ilə uzunluq bərabər olan elə

bir gözəl don tapıb gətirin ki, o paltar nişan üzüyünün içindən asanlıqla keçə bilsin.

Oğlanlar yola düşüb üç yol ayrıcına rast gəldilər. Gözəl, yaraşlıq yolları böyük qardaşlar seçdilər. Tikanlı, kol-koslu yol isə kiçik qardaşa qaldı.

Böyük qardaşların hərəsi gözəl bir şəhərə gedib çıxdılar və seçib-bəyəndikləri gözəl donlardan alıb evə qayıtdılar. Kiçik qardaş isə bir daş körpünün üstünə çıxdı. Fikirləşdi ki, atamın arzusunu çətin ki, yerinə yetirə bilim.

Elə bu vaxt onun gözləri qızılı rəngli kərtənkəyə çataşdı. Kərtənkəyə dilə gəlib dedi:

- Ay oğlan, nə xəyala getmişən?

Oğlan başına gələnəri danışdı. Kərtənkəyə hörmüçəklərdən xahiş etdi ki, bu ölçüdə gözəl bir paltar toxusunlar.

Don hazır olan kimi kiçik qardaş kərtənkəyə təşəkkürünü bildirib evlərinə qayıtdı. Böyük qardaşların aldığı donlar gözəl olsa da, onların heç biri nişan üzüyünün içindən keçmədi. Kiçik oğlanın gətirdiyi don isə üzüyün içindən asanlıqla keçdi.

Ata oğlanlarına dedi ki, indi gedib elə bir qızıl qoz alıb gətirin ki, içindən bir kiçik çıxsın. Elə bir kiçik ki, hürəndə səsi dörd yana yayılsın.

Kiçik qardaş bu dəfə də kərtənkəyənin yanına getdi. Kərtənkəyə ona bir qızıl qoz verib dedi ki, bunu cibinə qoy və evə qayıt.

Oğlan evə qayıdanda atası ona dedi:

- Hə, yəqin ki, sən də o biri qardaşların kimi əliboş qayıtmısan?

Kiçik qardaş qozu cibindən çıxarıb stolun

üstünə qoyan kimi, o paralandı və içindən balaca, bapbalaca bir kiçük çıxdı. Qızıl rəngli kiçük elə bərkdən hürürdü ki, adam lap heyretə gəlirdi.

Ata oğlanlarına üçüncü şərtini söylədi:

- Gedin özünü həyat yoldaşı axtarın. Kimin gətirdiyi gəlin daha gözəl olsa, hakimiyyəti ona verəcəm.

Qardaşlar özlərinə arvad almaq üçün yola düşdülər. Kiçik qardaş yenə gəzə-gəzə gəlib həmin daş körpünün üstünə çıxdı. O, nə edəcəyini bilmirdi.

Yenə də kərtənkəyə onun yanına gəlib dərini soruşdu. Oğlan kefsiz halda dedi ki, eh, dostum, bu dəfə yəqin ki, sən mənə kömək eləyə bilməyəcəksən. Dünyanın ən gözəl qızını axı mən hardan tapım?

Kərtənkəyə dedi:

-Ay oğlan, sən məni götürüb bu körpüyə çırp.

Oğlan dedi:

- Yox, mən bunu eləyə bilmərəm. Çünki sən mənə çox yaxşılıqlar eləmişən.

Kərtənkəyənin təkidindən sonra oğlan çar-naçar kərtənkəyəni divara çırpdı. Birdən möcüzə baş verdi. Daşlara çırpılan kərtənkəyə dünya gözəlinə çevrildi.

Oğlanın çaşdığını gören qız gülümsündü:

- Hə, məni tanımadınmı? Mən məbəddə gördüyün həmin qızam. Mən səninem. Bizi ancaq ölüm ayıra bilər.

Oğlan bərk sevindi. Onlar əl-ələ tutub evə qayıtdılar. Böyük qardaşlar da öz gəlinləri ilə gəlib çıxdılar.

Kral kiçik oğlunun gətirdiyi gəlinə baxan kimi öz qərarını verdi:

- Kral olmağa daha çox mənim kiçik oğlum layiqdir. O, öz fərasəti ilə bunu sübut elədi.

Qardaşlar da sevindilər. Onlar xoşbəxt həyat sürməyə başladılar.

Rəssam
Afər

GÜLLÜT VƏ CAMIŞ

Filippin nağılı

Siz fikir vermisinizmi çox vaxt, xüsusən yağışlı havada camışın belinə cüllüt qonur? Camış isə bundan qətiyyən narahat olmur. Bilirsinizmi niyə belədir? Ona görə ki, camış mərcdə cüllütə uduzub.

Nə vaxtsa olan bu hadisəyə qulaq asmaq istəyirsinizmi?

Camışla cüllüt çayın qırağında, düyü tarlalarında, bataqlıqlarda həmişə bir yerdə olsalar belə bir-birlərini sevmirdilər.

Bir dəfə camış qürurunu sındıraraq cüllütə dedi ki, gəl dost olaq.

Cüllüt razılaşdı.

Camış dedi ki, ancaq əvvəlcə gəl mərc gələk. Görək çaydan kim daha çox su içə bilər.

Cüllüt dedi:

- Gör sən nə boydasan, əlbəttə, sən daha çox su içərsən.

Sonra cüllütün ağılına nə gəldisə, razılaşdı.

Onlar səhəri gün görüşməyi qərara aldılar. Şərtləri də belə oldu ki, çox su içən yox, çayın suyunu azaldan qalib hesab olunacaq. Özü də kim qalib gəlsə, ömürlük o birisinin üstündə hakimlik edəcək.

Şərtləşdikdən sonra hərə öz evinə getdi. Cüllüt isə çayın üstü ilə uçub onun suyunun enib-qalxma, çoxalıb-azalma vaxtını öyrəndi. Başa düşdü ki, səhər-səhər çayın suyu artır, günorta üstü isə azalır.

Səhəri gün günəş təzəcə çıxanda heyvanlar və quşlar çayın sahilinə toplaşdılar. Hamı maraqla yarışın necə qurtaracağını gözləyirdi.

Birinci camış su içməyə başladı. O, suyu içir, içir, doymaq bilmirdi. Heyvanlar və quşlar fikirləşdilər ki, belə getsə, camış suyun hamısını içib qurtaracaq. Ancaq belə olmadı, qarnı dam boyda olan camış huşunu itirib yerə yığıldı.

Quşlar və heyvanlar cüllütə dedilər ki, indi də sən özünü yoxla. Hiyləgər cüllüt tələsmədi. Dedi ki, camış özünə gələncən mən heç nə eləyən deyiləm. Qoy özü görsün ki, mən ondan nə qədər güclüyəm.

Bir neçə saatdan sonra camış ayıldı. Cüllüt başa düşdü ki, çayın suyunun azalmasına lap az qalıb. O, çaya girdi və nazik, uzun dimdiyini suya saldı, özünü elə göstərdi ki, guya su içir. Aradan xeyli keçdi. Birdən heyvanlar və quşlar təəccübləndilər. Çayın suyu əhəmiyyətli dərəcədə azalmağa başladı.

Heyvanlar, quşlar çığırdılar:

- Ora baxın, ora baxın, su azalır. Belə getsə, cüllüt çayı qurudacaq.

Camış məğlub olduğunu boynuna aldı. Heyvanlar, quşlar xahiş elədilər ki, cüllüt çayı qurutmasın.

Cüllütə də elə bu lazım idi. O, qalib əda ilə dimdiyini sudan çekdi.

Belə deyirlər ki, elə o vaxtdan cüllüt kefi istəyəndə camışın belinə minir.

Camış isə mərcdə uduzduğu üçün ona bir söz deyə bilmir.

Rəssam
İlqar

İTƏN PUL KİSƏSİ

Amxar (Afrika) nağılı

Çar Tevodosun hakimiyyəti illərində bir tacir yaşayırdı. O, bir yerdən aldığı malı aparıb ayrı yerdə satar, çoxlu pul qazanardı.

Bir dəfə həmin tacir çayın sahilindəki gözəl bir guşədə yemək yedi, istirahət elədi. Sonra öz karvanı ilə yoluna davam elədi. Bir xeyli gedəndən sonra onun yadına düşdü ki, pul kisəsi istirahət elədiyi yerdə qalıb.

Tacir cəld geri qayıtdı ki, yüz manat pul olan kisəsinə götürsün. Ancaq gördü ki, kisə yoxdu, onun istirahət elədiyi yerdə isə başqa bir adam əyləşib. Həmin adam tacirdən soruşdu:

- Nə axtarırsan?
- Pulumu itirmişəm.
- Nə qədər pul itirmisən?
- Yüz manat, - tacir cavab verdi.

Tanış olmayan adam sevindi:

- Hə, o pulları mən tapmışam. Bu da sizin pul kisəniz.
- Tacir pulunu aldı. Birdən ağılına nə gəldisə, dəbbələyib dedi:
- Mənim pul kisəmin içində yüz yox, iki yüz manat var idi.
- Pul tapan kişi təəccübləndi:

- Ola bilməz. Mənim tapdığım bu pul kisəsinin içində cəmi yüz manat var idi. Asan qazanc əldə etmək istəyən tacir israr elədi ki, yox, mənim pul kisəmin içində yüz yox, iki yüz manat var idi. Onlar birlikdə çar Tevodosun yanına gedib başlarına gələnə danışdılar. Çar onları diqqətlə dinləyib tacirdən soruşdu:

- Sən nə qədər pul itirmisən?
- İki yüz manat.
- Sən nə qədər pul tapmısan? - Çar o biri adamdan soruşdu.
- Heç nədən şərə düşən cavab verdi:
- Yüz manat.

Ağıllı çar şikayətçilərin ikisini də diqqətlə dinləyib tacirə dedi:

- Madam ki, sən iki yüz manat itirmisən, demək, bu pul kisəsi sənə deyil. Həmin kisəni kim tapsa, ondan da alarsan. Yüz manat tapan isə həmin pulu halal mal kimi özünə götürə bilər. Əgər kimsə yüz manat itirdiyini söyləsə, həmin pulu mən özüm ödəyəcəm.

Tamahkar tacir yana-yana qaldı. Namuslu kişi isə pulu cibinə qoyub, öz işlərinin dalınca getdi.

Ağıllı xoruz

Xaus (Afrika) nağılı

Bir dəfə xoruz öz qohumlarının yanına gedirdi. Yolda onun qarşısına pişik çıxdı.

Hiyləgər pişik düşündü: «Nə əti yeməli xoruzdu!»

Özü isə dedi:

- Xoruz, hara gedirsən?
- Dünyasını dəyişən dayımın xatirəsini yad etməyə gedirəm.

Pişik hiyləgərcəsinə miyoldadı:

- Onda mən də sənənlə gedim.
- Xoruz hiss elədi ki, pişiyin fikri ayrıldı.

Ona görə dedi:

- Nə deyirəm, onda üçümüz birlikdə gedərik. İt də mənimlə birlikdə yas yerinə getmək istəyir.

Pişik bərk qorxdı, ancaq özünü sındırmadı. Bir az gedəndən sonra dedi:

- Yox, mənim başqa işim var. Sizinlə gedə bilməyəcəyəm.
- Beləliklə, ağıllı xoruz pişikdən öz canını qurtardı.

Quş dili

Rus xalq nağılı

Bir şəhərdə tacir oğlu və arvadı ilə yaşayırdı. Bir dəfə qəfəsdəki bülbül oxuyanda tacir dedi:

- Əgər bu bülbülün oxuyanda nə söylədiyini bilsəydim, bütün var-dövlətimi ona verərdim.

Altı yaşlı uşaq atasına baxıb söylədi:

- Bülbül deyir ki, bir müddətdən sonra siz mənim qulluqçum olacaqsınız. Biriniz əlimə su tökəcək, o biriniz dəsmal gətirəcəksiniz.

Söz tacirə və onun arvadına çox pis təsir elədi. Gecə uşaq yatanda onu balaca bir qayığa qoyub dənizə buraxdılar.

Elə bu vaxt quş qəfəsdən çıxıb uşağın yanına uçdu və onun çiyinə gəndi.

Dənizdə üzən bir nəhəng gəminin kapitanı təsadüfən qayığı gördü. O, uşağı xilas edib oğulluğa götürdü:

Bir gün oğlan gəmiçiyə dedi:

- Mənim bülbülüm söyləyir ki, üzüb geriyyə qayıtsanız, fırtına bütün dor ağaclarını qıracaq, yelkənləri dağıdacaq.

Kapitan oğlanın sözüə əhəmiyyət vermədi. Birdən fırtına qopdu və yelkənləri para-para ələyib dənizə atdı.

Bu hadisədən sonra kapitan öz oğulluğunun bütün dediklərinə inandı və xeyir tapdı.

Gəmi üzüb bir şəhərin limanında

lövbər saldı. Eşitdilər ki, hər gün kralın pəncərəsinin qabağında qarğalar uçuşur və əcaib səslə qarılşaşırlar.

Bu qarğaların səmindən dəhşətə gələn kral söz verib ki, kim onların səsinə kəsə bilsə, öz kiçik qızını ona verəcək.

Bunu eşidən oğlan atalığından icazə alıb kralın yanına getdi. Xahiş elədi ki, onu qarğalar qarılşaşan yere aparsınlar.

Oğlan diqqətlə qarğaları dinləyib dedi:

- Kral sağ olsun, bu qarğalardan biri ata, biri ana, o biri isə onların oğludur. Qarğalar mübahisə edirlər ki, bala qarğa kimə məxsusdur və istəyirlər ki, onlara siz məsləhət verəsiniz.

Kral dedi:

- Əlbəttə, oğul atanın olmalıdır.

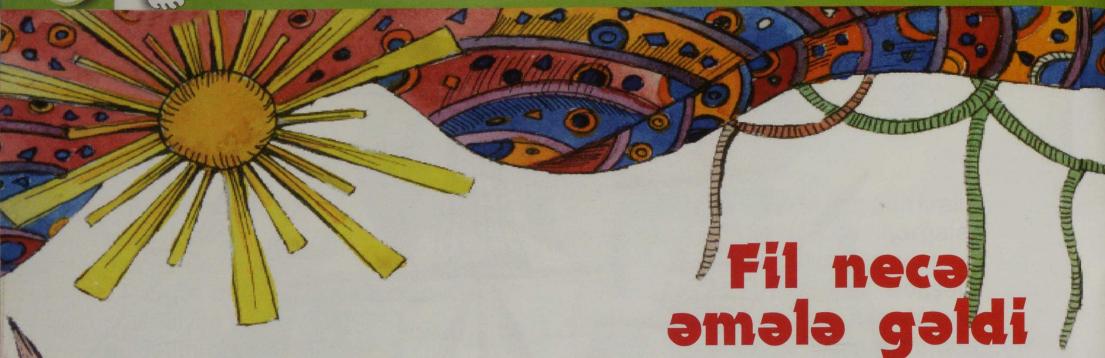
Bu sözü eşidən kimi qarğalar uçub getdilər və bir də geri qayıtmadılar.

Kral öz qızını quş dili bilən oğlana verdi.

Bir gün gənc ər-arvad səyahətə çıxdılar. Onlar bir şəhərdə gecələməli oldular. Bir qulluqçu kişi su tökdü ki, oğlan əlini yusun. Qulluqçu qadın isə şahzadə əlini qurulasın deyər dəsmal gətirdi.

Birdən oğlan ata-anasını tanıdı və kimliyini söylədi. Oğlan ata-anasının ayaqlarına yıxılıb sevincindən ağladı. Sonra onlar birlikdə xoşbəxt ömür sürməyə başladılar.

Fil necə əmələ gəldi

Xaus nağılı (Afrika)

Qədim zamanlarda fil yox idi.

Bir dəfə müharibə vaxtı bir insan baş götürüb meşəyə qaçdı. Meşədə çoxlu vəhşi heyvan gören insan bərk qorxdı. Onlardan qaçıb bir dalda yerdə gizləndi. Onu gizləndiyi yerdə yuxu tutdu.

Heyvanlar insanı gördülər. Onlar bir-bir növbə ilə yatan adamın yanına gəldilər. Hər öz dərisindən bir parça kəsib insanın dərisinə yapışdırdı. Dərilər o qədər çoxaldı ki, insan onların altında görünməz oldu.

İnsan yuxudan ayılıb ayağa qalxanda özünü tanımadı. Beləliklə, o filə çevrildi. Sonrakı fillərin hamısı ondan əmələ gəldilər.

Rəssam
Kübra

İki KASIB

Xaus nağılı (Afrika)

Bir kasıb adam var idi. Onun bircə kəmərdən başqa heç nəyi, nə yeməyi, nə geyimi, nə də paltarı var idi. Həmin adam çarın yanına gedib dedi:

-Belə yaşamaqdan bezmişəm, ölsəm bundan yaxşıdı. Bir kəmərdən başqa heç nəyin sahibi deyiləm. Mənim kasıblığım o qədər böyükdü ki, yaxşısı budur əmr eləyin məni öldürsünlər.

-Yaxşı! - Çar bunu deyib əmr etdi ki, həmin kasıbı aparıb assınlar.

Elə bu vaxt yol ilə başqa bir kasıb keçirdi. O, adamlara yaxınlaşıb yalvardı:

- Bu kişini öldürəndə onun kəmərinə mənə verin.

Bu sözü eşidəndə birinci kasıb ah çəkdi:

- Əl saxlayın! Məni öldürməyin. Ça-

ra deyiləsi sözüm var.

Kasıb çarın yanına apardılar. O, çara yalvardı:

- Hökmdar, əmr eləyin məni öldürməsünlər. Sən demə yer üzündə məndən də kasıb adam var imiş. Onu görəndən sonra qətiyyənlə ölməyim gəlir.

Çargüldü:

- Çıx öz yolunla get. Taleyinə şükür elə ki, yer üzündə səndən də kasıb adamlar var.

Bu da nağılın sonu.

ÇAR VƏ ƏKİNCİ

(Rus xalq nağılı)

Bir kəndli böyük yolun yaxınlığındakı tarlada yer şumlayırdı. Təsadüfən libasını dəyişib yoldan keçən çar onunla üzbəüz dayanıb dedi:

-Allah qüvvət versin!

-Çox sağ ol, xeyirxah insan! (Kəndli qarşısındakının çar olduğunu bilmirdi.)

Çar kəndlidən soruşdu:

-Bu qədər ki zəhmət çəkirsən, bir şey qazana bilirsənmi?

-Bəli, yaxşı məhsul olanda səksən manat qazana bilirəm.

-O pulu hara xərcləyirsən?

-İyirmi manatı özümə xərcləyirəm, iyirmi manat verib borcumu qaytarıram, iyirmi manatı borc verir, iyirmi manatı isə pəncərədən atıram.

Çar təəccübləndi və kəndlidən soruşdu:

-Qardaş, kimə borcunu qaytarırsan, kimə borc verirsən? Nə üçün pulunu pəncərədən atırsan?

Kəndli dedi:

-Atamı yedizdirirəm, deməli ona borcumu qaytarıram. Oğlumu yedizdirməklə ona borc verirəm ki, böyüyəndə məni saxlasın. Qızımı yedizdirməklə pulumu çölə atıram. Çünki o, ailə qurub başqa evə köçəcək...

Adi kəndlinin verdiyi bu cavab çarın çox xoşuna gəldi. O, kəndliyə çoxlu pul bağışladı.

AĞCAQAYIN VƏ ÜÇ ŞAHİN

(Rus xalq nağılı)

Hərbi xidmətini başa vuran bir əsgər öz vətəninə qayıdırdı. Yolda o, bir cadugərə rast gəldi. Cadugər dedi:

-Dayan oğlan! Hara gedirsən?

-Evə.

-Evdə sənin nə atan, anan, nə də qohumun var. Yaxşısı budur burda qalıb mənə qulluq elə.

-Bu necə qulluqdu?

-Çox asan. Mən mavi dənizin o sahilinə qızlarımin toyuna gedirəm. Mən qayıdıb gələndə qədr bu üç şahinin keşiyini çəkərsən.

Oğlan razılaşdı. Cadugər çıxıb getdi. Oğlan isə onun evindəki otaqları gəzməyə başladı. Sonra darıxıb baxçaya getdi. Bir ağcaqayın ağacı dil açıb dedi:

-Ay oğlan, kəndə gedib keşişdən xahiş elə ki, indiyə qədər yuxusunda görmədiyə bir şeyi sənə bağışlasın.

Keşiş əsgərə bir kitab verdi. Əsgər kitabı götürüb ağcaqayın ağacının yanına gətirdi.

Ağcaqayın oğlana təşəkkürünü bildirdi və xahiş elədi ki, həmin kitabı oxusun.

Oğlan üç gün-üç gecə kitab oxudu. Ağcaqayın gözəl bir qıza çevrildi. O, əsgəri öpüb dedi:

-Mən çar qızıyam. Cadugər məni oğurlayıb ağcaqayına döndərmişdi. Qardaşlarım məni xilas etmək istəyəndə onları da şahinə çevirdi.

Qız bu sözləri deyib qurtaran kimi şahinlər uçub getdilər. Onlar yerə qonan kimi üç gözəl şahzadəyə döndülər və onları xilas edən əsgərə təşəkkür etdilər.

Onlar birlikdə saraya qayıtdılar. Çar və çariçə çox sevindilər. Onlar öz qızlarını əsgərə əvə verdilər və xoşbəxt günlər yaşadılar.

QURBAĞA LİBASLI GÖZƏL

(Mom (Birma) nağılı)

Qədim zamanlarda bir qoca və bir qarı yaşayırdı. Onların yeddi qızı var idi. Yeddinci qız adam dilində danışa bilsə də qurbağa idi...

Bir gün ölkənin kralı oğluna qız seçmək üçün sarayda şənlik düzəltdi. Bunu eşidən qızların hamısı axışib ora getdilər. Bacılar da bəxtlərini sınamaq məqsədilə bəzənib-düzənib yola düşdülər. Qurbağa bacı nə qədər yalvardısa, onu özləri ilə aparmadılar.

Bacılar gedəndən sonra qurbağa sudan kənara çıxdı və tullana-tullana getməyə başladı. Kolluqda öz qurbağa paltarını çıxarıb, ay parçası kimi gözəl bir qıza çevrildi.

Ölkənin müxtəlif yerlərindən gələn qızlar şahzadənin xoşuna gəlmək üçün min oyunda çıxırdılar. Şahzadənin gözü isə qurbağa donlu gözələ düşmüşdü.

Mərasim bitəndən sonra hərə çıxıb öz evinə getdi. Şahzadə isə gizlicə qızı izləməyə başladı ki, onun kimliyini öyrənsin. O, hər şeyi qızın kolluqda libasını dəyişib qurbağaya dönməsini, bir həyətə girməsini və tullanıb hovuzda girməsini öz gözləri ilə gördü...

Bir həftədən sonra kralın elçiləri yeddi qızı olan qocanın evinə getdilər. Həyəcədən qızların ürəyi tir-tir əsirdi. Elçilər isə onların heç birinə məhəl qoymadan qurbağa qızı hovuzdan çıxarıb apardılar.

Şahzadənin o qədər gözəl qızların içindən bir qurbağanı seçməsi kralı

qəzəbləndirdi. O, oğlunu da, qurbağanı da saraydan qovdu.

Şahzadə ilə şəhərin kənarında yaşamağa başladılar. Qurbağa isə bir dəfə də olsun öz libasını dəyişib qıza çevrilməmişdi. Oğlan hər gün yuxuda öz gözəl sevgilisini görüb xoşbəxt olsa da, ayılanda özünü bədbəxt sanırdı.

Bir gecə oğlan özünü yalandan yuxuluğa vurdu. Gözünün altı ilə qurbağaya baxmağa başladı. Qurbağa şahzadənin yatdığı güman edib, qurbağa libasını çıxarıb atdı.

Oğlan qəflətən yatağından qalxıb qurbağa libasını oda atdı. Qurbağa paltarı yanandan sonra qız bir daha qurbağaya çevrilə bilmədi. O elə həmişə gözəllər gözəli olaraq qaldı.

Oğlan özünü xoşbəxtlər xoşbəxti hesab etməyə başladı.

Xəbər ölkənin kralına çatdı. O da çox sevindi. Oğlu ilə dünya gözəli olan həmin qıza toy elədi.

Gələn elə gözəl, elə gözəl idi ki, onu sözlə ifadə etmək mümkün deyildi. Məhəbbət qurbağanı da dünya gözəlinə çevirmək qüdrətində imiş...

Rəssam
Leyla

İbtidai sinif şagirdləri
və məktəbəqədər
azyaşlı uşaqlar üçün
aylıq jurnal

1958- ci ildən çıxır

Təsisçi:
Azərbaycan Gənclər İttifaqı

Baş redaktor
Rəfiq Yusifov

Redaksiya heyəti:
Ağacan Əhmədov
Zahid Xəlil
İlyas Tapdıq
Məhərrəm Qasımlı
Qəşəm İsabəyli
Günəl Almaz

Məsul katib
İlqar Mehdiyev

Bədii redaktor
Arif Hüseynov

Dizayner-rəssam
Kübra Salamova

Redaksiyanın ünvanı:
Bakı- AZ1073,
Mətbuat prospekti,
529- cu məhəllə,
Telefon:439 08 53

Çapa imzalanıb: 24.05.12
Sifariş:1819
Tiraj:1500
Kağız formatı:60/90/1/8
Çap vərəqi:2,5
Hesab-nəşr vərəqi:3,93
Ofset üsulu ilə çap olunub.

Bakı
"Azərbaycan" nəşriyyatının
mətbəəsi

Lisənziya № 022328

Üz qabığındakı rəsm:
Leyla Salamovanındır

KİTABIN İÇİNDƏKİLƏR

QUŞ QANADINDA GƏLƏN KNYAZ4-5

QARAĞAT YEYƏN GÖZƏL6-7

CÜLLÜT VƏ CAMIŞ8-9

İTƏN PUL KİSƏSİ10-11

AĞILLI XORUZ11

QUŞ DİLİ12-13

FİL NECƏ ƏMƏLƏ GƏLDİ14

İKİ KASIB15

ÇAR VƏ ƏKİNCİ16

AĞCAQAYIN VƏ ÜÇ ŞAHİN17

QURBAĞA LİBASLI GÖZƏL18-19